

REGIONAL PLANSTRATEGI 2012 – 2016 FOR SOGN OG FJORDANE

1. Samandrag

Arbeidet med regional planstrategi og framlegg til regionale planar 2012 – 2016

Sogn og Fjordane fylkeskommune starta prosessen med regional planstrategi i 2011.

Arbeidet er utført i samsvar med prosesskrava i plan- og bygningslova.

Grunnlaget for den regionale planstrategien er tufta på analyse- og utfordringsdokumentet som vart handsama av fylkestinget i desember 2011. Vidare er det arrangert fleire møte og drøftingar med kommunar, frivillige lag og organisasjonar, næringslivsaktørar og regionale statlege styresmakter.

For å sikre ein god politisk prosess, vart det skipa eit planutval der alle politiske parti på fylkestinget var representerte. Planutvalet har blitt informert om planarbeidet gjennom arbeidsdokument, der dei òg har gjeve politiske signal og innspel til det vidare arbeidet.

I planstrategien vert det tilrådd å utarbeide følgjande regionale planar:

- Regional transportplan Sogn og Fjordane 2014–2023
- Regional skulebruksplan for Sogn og Fjordane fylkeskommune
- Regional plan for verdiskaping
- Regional plan for folkehelse
- Regionale planar for avgrensa geografiske område (ikkje konkretisert i høyningsframlegget).

Det er òg lagt opp til ein revisjon av *Fylkesdelplan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet og folkehelse 2010–2013*.

Arbeidet med Regional transportplan og Regional skulebruksplan for vidaregåande opplæring er allereie starta opp etter fylkespolitiske vedtak. Desse inngår i den regionale planstrategien.

2. Overordna mål og strategiar

Mål og strategiar for fylket 2012 – 2016

Formålet med etablering av regionale planstrategiar er svare på kva spørsmål som skal prioriterast, og kva for planar som skal utarbeidast i inneverande valperiode.

I regional planstrategi for Sogn og Fjordane har vi valt å utarbeide overordna mål og strategiar for planperioden. Framlegg til overordna mål er avleidd av folketalsutviklinga som

vert den store felles utfordringa i fylket. Det overordna målet er å auke folketalet i planperioden. Det er likevel ikkje realistisk at Sogn og Fjordane kan halde tritt med folketalsutviklinga nasjonalt. Det overordna målet er formulert ut frå ei slik realitetsforståing. Målalet er valt ut frå ein relativ befolkningsvekst på noko over 50 prosent av den nasjonale veksten. SSB sitt medelalternativ (MMMM), som er den referanse som vert nytta for inntektsanslaget i fylkeskommunen sin eigen økonomiplan, inneber at folketalet i 2016 vil bli overkant av 211.000.

Overordna mål:

- Auke folketalet i perioden fram til 2016 til **112 000**.

Strategiar for å bidra til å nå målet:

- Styrke attraktiviteten til kommune- og regionsentra
- Styrke utviklinga av lokalsamfunn med vekt på kultur, trivsel, tryggleik og god helse
- Styrke grunnlaget for eit innovativt og konkurrsedyktig arbeidsliv
- Styrke rolla til frivillig sektor - lokalt og regionalt
- Styrke samhandlinga mellom stat, region og kommunar
- Styrke merksemd om bruk av natur- og kulturarven som verdiskapar
- Styrka satsing på utbygging av infrastruktur
- Styrke kompetanse og utdanning med basis i lokale og regionale behov.

Arbeidsmåtar for det strategiske arbeidet:

- Etablere fleire og sterkare bu- og arbeidsmarknadsregionar
- Byggje meir urbanitet og styrke tilboda i tettstadane (regionsentra/kommunesentra)
- Utvikle kvalitet og kapasitet i offentlege tenester
- Auka utbygging av fysisk infrastruktur som breiband og vegar
- Gjennomføre prosjekt for styrka integrering og fast busetnad av midlertidig arbeidsinnvandring
- Skaffe seg kunnskap om natur- og ressursgrunnlaget som grunnlag for berekraftig bruk og vern
- Etablere handlingsretta strategiar innan prioriterte einskildområde.

3. Regionale utviklingstrekk, muligheter og utfordringar

Utviklingstrekk – globalisering og regionalisering

Kommunar og fylkeskommunar spelar ei viktig rolle for å oppretthalde bustadmønsteret i Noreg. Det er viktig for Sogn og Fjordane å utvikle seg som ein internasjonalt retta og konkurrsedyktig region. I visse høve er det òg naturleg for Sogn og Fjordane å opptre som del av ein samla landsdel – Vestlandet.

Langsiktige utviklingsmuligheter

Sogn og Fjordane har ein variert natur, olje og gass utanfor kysten og eit godt grunnlag for fornybar energi. Havbruk og fiskeri er ein viktig ressurs, saman med mellom anna småskala landbruk og reiseliv.

Den viktigaste ressursen er likevel innbyggjarane. Elevane i fylket kjem godt ut både på eksamensresultat og nasjonale prøver, og svært mange gjennomfører vidaregåande opplæring. Sogn og Fjordane skårar òg høgt i høve til landsnittet på nærmast alle helsemål. Takka vere god dugnadsånd og stort ønskje om å engasjere seg i lokale tiltak, er Sogn og Fjordane å rekne som eit «kulturfylke».

Oversiktlege kommunar, små og fleksible kunnskapsmiljø og private aktørar kan vere med å skape innovasjon og byggje kompetanse i offentleg sektor. Her kan Sogn og Fjordane vere pilot for utvikling av offentlege tenester – til dømes innan kommunehelsetenesta, intermediære tilbod og spesialisthelsetenesta.

Utfordringar for Sogn og Fjordane

Den største utfordringa for Sogn og Fjordane er folketalsutviklinga. Fylkesplan 2004–2008 (forlenga til 2012) hadde som hovudmål å auke folketallet. Det er gjort ei rekke distriktpolitiske tiltak for å gjere oss attraktive, men vi må erkjenne at det ikkje finst enkle løysingar for å sikre ei god folketalsutvikling.

Fråflytting av unge mellom 20 og 39 år er det mest alvorlege. Det er òg ei utfordring at eldre i framtida vil ha andre preferansar enn i dag. Vi har ei sentralisering internt i fylket – til både regionsentra og kommunesentra. Det utfordrar tenestestrukturen. Regionalt viser pendlarstraumen to tydelege bu- og arbeidsmarknadsregionar: Førde og Sogndal.

Sogn og Fjordane har mange verneområde, og det er viktig med nytenking, bærekraftig bruk og kommersialisering i vernearbeidet. Klimaendringane kan ha store følgjer i fylket. Vi har dei siste åra sett ein auke i øydeleggingar som følgje av ulike naturkatastrofar.

Sogn og Fjordane manglar kunnskapsarbeidsplassar. Mykje av næringslivet vårt er tufta på tradisjonelle næringar, og det er lite nyetableringar. Dette set krav til omstilling og internasjonalisering. Bruken av ressursane vi har i fylket, og kopplinga mellom dei, kan gje oss ei forståing av kva for langsiktige utviklingsmuligheter fylket har.

4. Regional planlegging – nytt planinstrument, forankring og nasjonale føringer

Regional planstrategi er heimla i Lov om planlegging- og byggesaksbehandling (PBL) og kapitla 7 og 8 omhandlar regional planstrategi. Formålet med ein regional planstrategi er å gjere greie for regionale utviklingstrekk og utfordringar, vurdere utviklingsmuligheter, og ta stilling til kva for tema som skal bli tatt opp gjennom vidare regionale planar. Ein kan òg seie at regional planstrategi er ein «plan for planen» og skal vere med å styrke samhandlinga

mellan forvaltningsnivåa. Frå fylket si side er det viktig å vise kva område vi ønskjer at staten skal vera ein viktig bidragsytar på. Vidare er det viktig at vi og syner på kva område kommunane kan vera ein viktig samarbeidsaktør for regional utvikling.

I Sogn og Fjordane vil vi nytte omgrepene regional plan om alle planar som vert gjort framlegg om å utarbeide i regional planstrategi. Vidare er det eit mål at alle andre planar, handlingsprogram og strategiar skal vere forankra i regional planstrategi gjennom mål og strategiar.

For å fremje ei berekraftig utvikling er det i PBL heimla at regjeringa kvart fjerde år utarbeider nasjonale forventingar til regional og kommunal planlegging. Forventingane omhandlar ei rekke område knytt til demografiske utvikling, klima og energi, by og tettstadutvikling, samferdsle og infrastruktur, verdiskaping og næringsutvikling, natur-, kulturmiljø og landskap, helse, livskvalitet og oppvekstmiljø. Folkehelse, universell utforming, klima, naturmangfold og kulturhistoriske verdiar er gjennomgående perspektiv. Regjeringa forventar vidare at fylkeskommunane utarbeider regionale planar for senterstruktur, villrein og for samordna areal og transportplanlegging, vurderer regionale planar innan vindkraft, små vasskraftverk og kystsona, og vurderer revisjon av klima- og energiplanar.

Forventingsbrevet frå regjeringa erstattar ikkje statlege planavgjærder og statlege oppgåver, interesser og omsyn som elles er skildra i forskrifter, stortingsmeldingar og rundskriv. Andre føringar innan utdanning (opplæringslova), folkehelse (ny folkehelselov), universell utforming, vassforskrifta (EUs rammedirektiv for vatn), kystsoneforvaltning og andre sektorlover må òg reknast med her.

Den regionale planstrategien konkretiserer nokre få komplekse planar der det er behov for at mange aktørar medverkar. Planstrategien konkluderer i tillegg med at det kan vere behov for å få fram sektor- og temaavgrensa strategiar og planar for å få til rask handling. Fylkesrådmannen meiner slike strategiar og planar kan bli løyst gjennom avgrensa planprosessar med dei aktørane som er direkte involverte. Det vert opp til hovudutvala å ta stilling til kva for slike planar/strategiar som skal bli prioriterte gjennom planperioden. Desse planane kjem i tillegg til regionale planar etter plan- og bygningslova.

5. Eksisterande planar – status

Dette kapittelet inneheld eit oversyn over vedtekne fylkesplanar, sektorrelaterte planar og strategiar, med tilråding for planperioden.

**Fylkesplan 2005–2008 «Vegen vidare for Sogn og Fjordane», forlenga gjennom
Fylkesplanmeldinga 2010 til å gjelde ut 2012.**

Status

Forlenga til å gjelde ut 2012.

Vurdering

Fylkesplanen for Sogn og Fjordane 2005—2008 er eit styringsdokument for utvikling i fylket. Kommunane, offentlege etatar, næringslivet og frivillige organisasjonar har saman utvikla strategien. Fylkeskommunen leia dette arbeidet..

Tilråding

Ny heilskapleg fylkesplan vert ikkje utarbeidd i planperioden. Behovet for overordna mål og strategiar vert dekka gjennom eit eige kapittel i regional planstrategi.

Fylkesdelplan for landbruk.

Status:

Utarbeidd år: 2002. Formelt gjeldande.

Vurdering:

Planen har ikkje vorte rullert i perioden. I praksis er planen ikkje lenger eit styringsinstrument med oppfølging.

Tilråding

Planen vert avvikla som eigen sektorplan. Behov for planlegging innan område vert knytt til regional plan for verdiskaping og andre planar der ein kan sjå landbruket i ein større samanheng.

FoU-strategi for næringsutvikling i Sogn og Fjordane 2010–2020.

Status:

Utarbeidd år: 2010. Formelt gjeldande

Vurdering:

Planen er eit viktig styringsverktøy i regional samhandling om forsking og kunnskapsutvikling.

Tilråding

Planen vert vidareført utan revisjon i planperioden. I arbeidet med nye regionale planar skal FoU vere eit naturleg element.

Reiselivsplan for Sogn og Fjordane.

Status:

Utarbeidd år: 2010. Formelt gjeldande

Vurdering:

Planen er eit tenleg styringsinstrument for samhandlinga mellom aktørane i fylket for å gjennomføre valde strategiar.

Tilråding

Planen vert ikkje revidert i gjeldande planperiode.

Strategi for satsinga på fornybar energi i Sogn og Fjordane.

Status:

Utarbeidd år: 2009. Formelt gjeldande.

Vurdering:

Strategien er avgrensa til tema næringsutvikling og er eit tenleg styringsinstrument.

Tilråding

Strategien vert ikkje revidert i planperioden.

Fylkesdelplan for arealbruk.

Status:

Utarbeidd år: 2000. Formelt gjeldande.

Vurdering:

Planen treng ei oppdatering innafor nokre område. Ved vurdering av behov for revisjon av arealdelen er det viktig å leggje vekt på område med størst arealbrukskonflikt, og der planen kan utnytte handlingsrommet til å nyansere ein statleg politikk.

Tilråding

Behovet for eigen plan vert knytt til utarbeiding av regionalt avgrensa heilsaksplanar eller temaplanar.

Fylkesdelplanen for landskapsvernområdet Naustdal/Gjengedal 2001 (2009)

Status:

Gjeldande plan og retningsliner frå 2009.

Vurdering:

Planen er eit styringsverktøy for verneområdet og for finansiering av tiltak innafor planområdet.

Tilråding

Planen vert vidareført utan revidering i planperioden. Der det er tenleg vert planelementa innarbeidd i andre plandokument.

Kulturstrategi 2008–2011. Sogn og Fjordane fylkeskommune

Status:

Vedteke i FT 10.06.08. Formelt forlenga til 2012.

Vurdering:

Planen har vore eit viktig grunnlag for meir temabaserte planar og strategiar innafor kulturområdet.

Tilråding:

Kulturutvalet tek stilling til om planen skal reviderast i planperioden.

Strategisk plan for bibliotekutvikling i Sogn og Fjordane 2011–2014

Status:

Formelt gjeldande 2011–2014.

Vurdering:

Planen er eit tenleg styringsverktøy i samhandlinga med aktørar i fylket og viktig for å sikre at statlege midlar vert løyste ut til einskildtiltak.

Tilråding

Planen vert ikkje revidert i planperioden.

Fylkesdelplan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet og folkehelse 2010–2013

Status:

Planen gjeld ut 2013.

Vurdering:

Planen stettar eit spesifikt plankravkrav frå Kulturdepartementet for å løyse ut spelemidlar.

Planen er eit viktig verkty for ein samla regional politikk for fysisk aktivitet og friluftsliv.

Innan området «folkehelse» vil det bli utarbeide ein eigen regional plan.

Tilråding

Planen vert revidert som regional plan i planperioden.

«Den kulturelle skulesekken – strategiplan 2010–2014»

Status:

Utarbeidd i 2010, tufta på «Kulturstrategi 2008–2011», og gjeldande ut 2014.

Vurdering:

Planen er handlingsretta og eit godt verkty for skulane. Planen er følgt opp gjennom ein handlingsplan for perioden 2010–2014.

Tilråding

Planen vert ikkje revidert i planperioden.

Plan for bevaring av utvalde arkeologiske kulturminne (BARK)

Status:

Formelt gjeldande i perioden 2012–2020

Vurdering:

Planen gjeld for heile planperioden

Tilråding

Planen vert ikkje revidert i planperioden.

Regional plan for vindkraft

Status:

Utarbeidd år 2011. Fylkesmannen la den 19.08.11 (i samsvar med § 8-4 i plan- og bygningslova) planen fram for Miljøverndepartementet (MD) med oppmading om endringar. Planen har difor ikkje formelt trådd i kraft.

Vurdering:

Planen skal gjelde heile planperioden. Må vente på handsaminga i MD før ein eventuelt tek stilling til behov for rullering.

Tilråding

Planen vert ikkje revidert i planperioden.

Fylkesdelplan for klima og miljø

Status:

Gjeldande frå mars 2009

Vurdering:

Fylkesdelplanen er eit tenleg verkemiddel for å styrke gjennomføring av klimatiltak. Ein del av tiltaka i planen er utdatert og/eller lite konkrete. Handlingsprogrammet vert revidert hausten 2012.

Tilråding

Planen vert ikkje revidert i planperioden.

Planar knytt til samferdsle

Status:

Samferdslesektoren har to strategiske planar:

- Strategisk samferdsleplan
- Handlingsprogram for heile fylkesvegnettet.

Vurdering:

Regional transportplan skal erstatte strategisk samferdsleplan og handlingsprogram for fylkesvegnettet. Transportplanen skal dekkje alle tema knytte til samferdsle innafor fylket og mot andre fylke.

Tilråding

Planane vert avvikla og innarbeida i regional transportplan.

6. Regionale planar – planar under utarbeiding, reviderte planar og framlegg til nye regionale planar

6.1. Planar under utarbeiding

Regional transportplan Sogn og Fjordane 2014 – 2023

Oppstart og planprogram: Fylkesutvalet vedtok 25. april 2012 å sende planprogrammet på høyring. Planen skal leggjast fram til politisk vedtak i desember 2013.

Føremål: Regional transportplan skal vera ein langsigting strategiplan for transportsektoren i Sogn og Fjordane. Planen skal omhandle heile transportsystemet i fylket, også tema utanfor ansvarsområdet til fylkeskommunen. Planen skal vere eit grunnlag for å påverke og gje innspel til prosessar som gjeld Sogn og Fjordane, til dømes Nasjonal transportplan (NTP).

Organisering og medverknad: Administrativ styringsgruppe er samansett av representantar frå forskjellige avdelingar i fylkeskommunen og ein representant frå Statens vegvesen.

Arbeidsgrupper/temagrupper vert etablerte etter behov. Gruppene vert samansett av deltakarar frå ulike aktørgrupper, det sivile samfunnet, offentlege og private aktørar. Samansetting av gruppa vil variere etter kva tema som vert teke opp til drøfting.

Regional skulebruksplan for Sogn og Fjordane fylkeskommune

Oppstart og planprogram: Fylkesutvalet vedtok planprogrammet for Skulebruksplan 25. april 2012. Planen skal leggjast fram til politisk vedtak i juni 2013.

Føremål: Skulebruksplanen skal vise korleis Sogn og Fjordane fylkeskommune, innanfor framtidige økonomiske rammer, kan organisere ei vidaregåande opplæring med høg kvalitet og utnytte bygg og eigedommar mest mogleg kostnadseffektivt. Vidare skal skulebruksplanen vere i samsvar med overordna føringer. Planen skal leggje eit best mogleg grunnlag for politiske vedtak om framtidig organisering av vidaregåande opplæring.

Organisering og medverknad: Fylkesrådmannen vil setje saman ei prosjektgruppe som er sekretariat for styrings- og referansegrupper, og som gjennomfører arbeidsoppgåvene i planarbeidet.

I tillegg vil ein ha ei referansegruppe beståande av elev- og lærlingrepresentant, tilsetterepresentant, medlemmar frå partane i arbeidslivet, opplæringskontora, kommunane og andre relevante interessentar. Referansegruppa skal vere høyringsinstans undervegs i prosessen og må difor vere breitt samansett. Styringsgruppa vil legge fram problemstillingar og utgreningar for referansegruppa – med tanke på kvalitetssikring og tilbakemelding.

6.2. Planar som må reviderast

Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014–2017 (tidl. Fylkesdelplan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet og folkehelse 2010–2013).

Oppstart og planprogram: Arbeidet med planprogrammet vert handsama i fylkesutvalet 27. juni 2012. Planen skal handsamast og endeleg vedtakast av fylkestinget oktober 2013.

Føremål: Planen stettar eit spesifikt plankravkrav frå Kulturdepartementet for å løyse ut spelemedilar. Gjennom planarbeidet skal ein utarbeide ein politikk for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet og anleggsutvikling for fylket. Politikken skal stimulere til fysisk aktivitet hos innbyggjarane i Sogn og Fjordane. Han skal meisle ut eit tilrettelagt tilbod til alle, særleg born og unge og skal medverke til å redusere sosiale skilnader i helse.

Organisering og medverknad: Den vidare organiseringa av planarbeidet og korleis ein skal sikre medverknad, blir avklara gjennom planprogrammet. Planprogrammet vil òg gje retningsliner for prosessmedverknad og identifisere høyringsinstansar.

6.3. Nye regionale planar

Regional plan for verdiskaping

Oppstart og planprogram: Arbeidet med planprogrammet vil starte opp ved årsskiftet 2012/13 og skal gjere greie for innhald, deltaking, prosess og framdrift.

Føremål: Sjå samanhengen mellom overordna mål og strategiar innanfor økonomisk verdiskaping for å løyse ut potensialet vi har i fylket. Kople dette til dei lokale og regionale behova og sjå kva krav dette stiller til kompetanseutvikling, utdanning og FoU.

Organisering og medverknad: Den vidare organiseringa av planarbeidet og korleis medverknad skal sikrast, vert avklara i planprogrammet. Planprogrammet skal òg gje retningsliner for prosessmedverknad og klargjere høyringsinstansar.

Regional plan for folkehelse.

Oppstart og planprogram: Arbeidet med planprogram vil starte opp ved årsskiftet 20/2013. Planprogrammet vil gjere greie for innhald, deltaking, prosess og framdrift.

Føremål: Det trengst ei meir samla oversikt over dei utfordringar vi i dag ser innan folkehelsearbeidet. Planen skal meisle ut mål og strategiar og hjelpe oss til ei betre prioritering av ressursane. Planen vil òg samsvare med den nye folkehelselova, som er sett i kraft frå 1. januar 2012. Lova skal sikre eit systematisk folkehelsearbeid i regi av statlege styresmakter, fylkeskommunen og kommunane. I tillegg til eiga lov er folkehelse som tema styrka gjennom den nye PBL. Den nye lova seier at fylkeskommunane og kommunane skal utarbeide oversyn over helsetilstand og kartlegge faktorar som verkar inn på helsa til innbyggjarane. Dette arbeidet er sett i gang i Sogn og fjordane og vil vere eit viktig grunnlag for planarbeidet som skal gjennomførast.

Organisering og medverknad: Fylkeskommunen leiar planarbeidet. Organisering og medverknad blir avklara i planprogrammet. Sentrale medspelarar blir frivillig sektor, kommunane og Fylkesmannen.

Regionale planar for geografisk avgrensa område

Oppstart og planprogram: Dette vil bli avklart etter innspel i høyringsperioden og vedtak i fylkestinget i desember 2012.

Føremål: Mange typar planar eignar seg ikkje som regionale planar som omfattar heile fylket. Geografiske planar er eit grep fleire har teke i bruk, og ein knyter planarbeidet opp til eit avgrensa område slik at ein kan få til eit tettare kopling mellom fylket, regionnivået og kommunane. Gjennom slike planar føl vi opp målet om eit tettare samarbeid med kommunane. Det er òg lettare å kople på lokalt næringsliv som er lokalisiert i det aktuelle området for å betre kunne løyse deira utfordringar innan ein felles bu- og arbeidsmarknad. Geografisk avgrensa planar vil redusere behovet for meir temabaserte fylkesdekkande planar.

Fylkeskommunen ønskjer innspel på slike geografiske planar i høyringsfasen. Gode innspel kan innarbeidast i regional planstrategi før endeleg vedtak i fylkestinget

Organisering og medverknad: Den vidare organiseringa av planarbeidet og korleis medverknad skal sikrast, vert avklart i planprogrammet. Planprogrammet skal òg gje retningsliner for prosessmedverknad og klargjere høyringsinstansar.

Tidsakse for regional planlegging

Plan	2012	2013	2014	2015	2016
Regional transportplan Sogn og Fjordane 2014–2023	Oppstart	Vedtak i FT i des.			

Skulebruksplan for Sogn og Fjordane fylkeskommune	Oppstart	Vedtak i FT i juni			
Regional plan for verdiskaping		Oppstart			
Regional plan for folkehelse		Oppstart			
Regional plan for geografisk avgrensa område		1)			
Regional planstrategi 2017–2020				Oppstart	FT-vedtak

1) Regional plan (planar) for geografisk avgrensa område vert vurdert teke inn i regional planstrategi etter innspel frå høyringsrunden.

7. Kommunal -og interkommunal planlegging – tilrådingar

Regional planstrategi skal avklare kva som er dei viktigaste utfordringane i Sogn og Fjordane og presentere korleis dette kan bli møtt gjennom regionalt samarbeid og planlegging.

Fylkestinget har tidlegare peikt på verdien av å kople arbeidet med kommunale planstrategiar og den regionale planstrategien, og at ein skal leggje vekt på mogeleg felles strategiar med regionråda (sak 55/11). Dette samsvarer òg med plan- og bygningslova. Her blir det presisert at den kommunale planlegginga skal samordne fysiske, økonomisk, sosial, estetisk og kulturell utvikling og den offentlege innsatsen mellom forvaltningsnivåa.

Med bakgrunn i dette etablerer vi i *Regional planstrategi Sogn og Fjordane 2012–2016* ei plattform for kommunal- og interkommunal planlegging. Vi rår til at kommunane vurderer interkommunalt plansamarbeid på område som openbart går utover den enskilde kommune og der det er viktig å ta omsyn til regionale tilhøve. I samsvar med kapittel 9, § 9-4 i plan- og bygningslova, opnar vi òg opp for å utarbeide geografisk avgrensa regionale planar som omfattar fleire kommunar. Det er avgjerande at samspelet med kommunane er dynamisk og opnar opp for at partane i perioden kan etablere nye geografisk avgrensa regionale planar (leia av fylkeskommunen) eller interkommunale planar (leia av kommunane).

I *Regional planstrategi Sogn og Fjordane 2012–2016* er auke i folketalet eit overordna mål. Fylkeskommunen vil spesielt trekke fram utvikling av større og meir funksjonelle bu-, sørvis- og arbeidsmarknadsregionar med attraktive kommune- og regionsentra. Som del av dette må ein ha ei auka merksemd på kultur, trivsel, tryggleik og helse. Ei særleg utfordring er knytt til å styrke innsatsen på intergrering. Vi rår i samsvar med § 7-2 i plan- og bygningslova til at dette er viktige tema og på tvers av kommunegrensene. Regionsentera si rolle for innbyggjarane i fleire kommunar bør i større grad bli inkludert i kommunane sitt planleggings- og utviklingsarbeid. Vi rår òg til at det i kommunale og interkommunale planar, på same måte som med regionale planer, blir etablert eit sett av tema og perspektiv som skal vere gjennomgåande. Dette er tema som folkehelse, universell utforming, klima og

miljø, samfunnstryggleik og kultur- og naturverdiar. Nasjonale styresmakter forventar at regional- og kommunal planlegging tek omsyn til desse.

Ein føresetnad for kommunal planlegging er godt samspele mellom kommune, næringsliv, sivil sektor og regionale- og nasjonale styresmakter. Som del av denne plattforma for kommunal- og interkommunal planlegging, ønskjer fylkeskommunen elles å legge til rette for eit planfagleg samarbeid med kommunane og regionråda.

8. Plattform for politisk drøfting med staten

Det er viktig å presentere tydlege forventingar mot staten tufta på samhandling, partnarskap og avtalar. Eit meir komplekst samfunn gir behov for meir samanheng i styring på tvers av nivåa. Staten er ein viktig aktør her. Skal vi få til betre samhandlingsformer regionalt, må vi samstundes vere meir tydelege på korleis dei ulike forvaltningsnivåa kan handle saman. Det bør difor etablerast eit tydlegare partnarskap gjennom forhandlingar mellom stat, fylke og kommune på særleg viktige område.

I planperioden vil Sogn og Fjordane arbeide for å styrke dialogen med staten. Dialogen skal styrke evna til gjennomføring av dei strategiane og handlingane som følgjer av den regionale planlegginga. Dialogen skal vere tufta på analyser om kva for særskilde utfordringar regionen og kommunane har og gje grunnlag for ein framtidsretta regionalpolitikk. Det er urimeleg å vidareføre samhandling basert på forventingsskriv frå staten og ikkje på forhandlingar og avtalar mellom sjølvstendige partar. Den regionale kapitalen vår er tufta på dei særskilde fortrinna vi har knytt til naturressursar, små og oversiktlege miljø og vår evne til å kunne arbeide effektivt og heilskapleg. Ein konstruktiv dialog er naudsynt for å sikre god gjennomføring av dei tiltaka der staten må inn som partner i gjennomføringa.

Medverknad frå staten vil auke sjansane våre til å nå målsettingane i regionale planar. For å få dette til er det viktig å tilpasse nasjonal politikk til dei utfordringane dei ulike regionane har. Gjennom regional planlegging vil eit av elementa vere å få fram tema og problemstillinger som må løysast gjennom dialog med staten. Føremålet er å etablere ei plattform for det politiske arbeidet og må skje som ein kontinuerlig prosess. Gjennom planperioden vil dette bli knytt til eit aktivt regionalt samarbeid med andre offentlege aktørane, sivil og privat sektor. Døme på tema for dialogen med staten kan vere:

- Sogn og Fjordane har ei verdiskaping som er særleg knytt til realøkonomien. Den nasjonale finanspolitikken må vere utforma slik at han tener produksjonsorienterte samfunn som Sogn og Fjordane. Nasjonal finanspolitikk må bidra til å styrke realøkonomien og leggje til rette for regionalt og lokalt eigarskap og handlingsrom.

- Samferdsle, breiband, nettutbygging og kraftutveksling er døme på investeringar i realøkonomien som er avgjerande attraktivitetsfaktorar for busetnad og næringsutvikling. Bruk og vern av naturressursar er eit anna område der fylket har store utviklingspotensial, men der dette ikkje kan bli løyst utan tett kopling mot verkemidla til staten.
- Kulturpolitisk er Sogn og Fjordane i ei særstilling når det gjeld nynorsk. Det er viktig å styrke nynorsken – både av språkpolitisk grunnar og fordi vi ønskjer å halde på identiteten vår. Sogn og Fjordane fungerer i realiteten som ein språkpolitisk pilot som i større grad må bli løfta opp som ei nasjonal satsing.